

Nieuwsbrief Mei/juni 2011

Heemkring "de Semse" vzw
Opgericht in 1985
Ondernemernr. 432.094.478
Zetel: Erfgoedhuis "de Semse"
Schoolstraat 17
1980 Zemst

België- Belgique
P.P.B.B
1980 Zemst
2/2006
P.702125

Bankrekening: BE38 0012 1836 6072
Lidmaatschap: € 20 – Steunend lid € 40
www.bloggen.be/desemse

Secret.: Vredelaan 48 1980 Zemst
Colette.vanderbeken@pandora.be

akte 1820 – nr 39/41.

De pachterfamilie Wouters was zeer bekend in onze regio en ver daarbuiten. Jan Wouters boerde in Londerzeel, Louis Wouters was pachter te Hombeek, Judocus Wouters zetten het bedrijf voort in Eppegem, Jan Frans Wouters week uit naar Bois Seigneur.

De erfenis van wijlen Christoffel Wouters en Anna Maria Moran (Eppegem), werd verdeeld op de rechtbank in Brussel.

Notaris J.J. Verstraeten kondigde de verkoop aan met alle middelen. De aankondiging verscheen in het Mechels bericht, een reclameblad avant la lettre. De aanplakbiljetten waren in gans de omgeving te lezen.

De verkoop ging door bij smid en herbergier Louis Geeraerts. Op donderdag 30 maart 1820 vond de eerste koopdag plaats. Traditioneel wachten de kopers af, in plaats van een hoger bod te doen, stelde de notaris een bedrag op. De bidders begonnen hun bod ver beneden dat bedrag. Het huis werd ingesteld op 2000 fr. Jan Frans Huenaerts uit Eppegem deed het enige bod: 1000 fr.

Een week later, op donderdag 6 april, werd de tweede koopdag ingesteld. De notaris opende de koopdag met de vraag of iemand een hoger bod wilde doen. Kerkmeester Peter Jan Pauwels, niet bang om het "verdiëren" te betalen, werd uiteindelijk koper van het huis voor de som van 1256 fr.

Elke koper had het recht om zijn aankoop te laten "denomineren". Hij was slechts een "stroman". De kerkmeester had het pand gekocht voor de pastoor.

Pastoor De Los Rios werd eigenaar van een huis aan de steenweg, in het centrum van Eppegem.

Roger Van Kerckhoven.

EPPEGEM : WAT IS DAT ?

Ja ja, ik hoor jullie al zeggen: wat een domme vraag! Oh, Eppegem is al heéél oud. Op de vraag wanneer Eppegem ontstaan is, moeten we het antwoord schuldig blijven. Omdat de benaming in de loop van de eeuwen een andere inhoud kreeg, is een volledig antwoord niet zo eenvoudig. Om wegwijs te raken in maken we de reis van nu naar vroeger.

Vandaag de dag is Eppegem een deelgemeente van de fusiegemeente Zemst. Daarnaast is Eppegem ook een parochie, toegewijd aan Sint-Clemens.

Voor 1977 was Eppegem een zelfstandige gemeente. Indien we rekening houden met het feit dat er tussen de afkondiging van een wet en de uitvoering ervan heel wat tijd verloopt, is de gemeente ontstaan in 1800. Later zal men schrijven dat de gemeente Eppegem ongeveer 175 jaar heeft bestaan.

Tussen 1895 en 1800 maakte de parochie Eppegem deel uit van het kanton Zemst. Daar de bevolking dat opzet saboteerde, bleef dat opzet slechts tot het strikte minimum beperkt. Toch heeft het kanton Zemst zijn president gehad en zijn kantonale raad.

In de zomer van 1792 werd de parochie door de Fransen bezet. Rond Kerstmis werden zelfs lokale verkiezingen gehouden maar de verkozenen hebben nooit gezeteld.

Ten tijde van de Brabantse Revolutie in 1789-'90 werden onze provinciën even onafhankelijk van Oostenrijk. De dapperen van Eppegem trokken met 40 vrijwilligers naar Leuven om deel uit te maken van het Patriottenleger. De revolutie had echter geen enkele invloed op het lokaal bestuur.

Hier kunnen we best wat adem opnemen want daarvoor liggen eeuwen en nog eens eeuwen waarin de tijd heeft stilgestaan: er veranderde zeer weinig.

Wat Eppegem in deze eeuwenlange periode is geweest kunnen we in twee woorden samenvatten: een parochie. En wat dan met de zogezegde Grimbergse periode? Het is niet omdat al de onderdelen van de parochie Eppegem onder Grimbergs gezag stonden, dat we mogen beweren dat Grimbergen Eppegem bezat. En wat dan met de heerlijkheid Eppegem? Het begrip heerlijkheid is verstrengeld met het leenstelsel. Dit is een zeer ingewikkelde materie waar we ons niet aan wagen. We vertellen wel dat de parochie Eppegem was ingedeeld in verschillende heerlijkheden. Iedere heerlijkheid had zijn eigen heer. Met het woord "bezit" moeten we heel voorzichtig omspringen want die heer was op zijn beurt ook een leenman. spit je dit helemaal uit, dan kom je tot de koning van Frankrijk of tot de keizer van Duitsland. Die opsomming willen wij jullie besparen.

In 1496 was de parochie Eppegem verdeeld over maar liefst 8 heerlijkheden. Dat betekent dat 8 verschillende heren, inderdaad nooit dames, hier de (kleine) plak zwaaiden. In het zuiden lag de heerlijkheid Indevelde. Het centrum daarvan was het Kattenhuys. Ten westen daarvan bevond zich de heerlijkheid "Rollekoten". Het kasteel staat nu niet meer binnen de grenzen van Eppegem. Rollekoten is een verbastering van Rolikaers want het was eens de eigendom van Prins de Rolikaers. Aan die heerlijkheid grensde Wolfslinde of Vyst. Het was de eigendom van de familie de Rycke aan wie we "den Rijkenhoek" te danken hebben. Impel of de Motte was niet de grootste maar wel de zetel van de familie "Van Eppeghem". Zij ligt aan de basis van de naamgeving omdat zij de belangrijkste heren telde. Het zal iedereen verwonderen dat Oyenbrugge bij Eppegem gerekend werd. Zo iets kon indien de heren van Oyenbrugge en andere heerlijkheid in Eppegem bezaten, o.a. Indevelde. De heerlijkheid Waenrode klinkt voor de meeste inwoners nieuw. Het hof van Waenrode kennen wij nu als de Schranshoeve. Aan de Kreupelstraat stond eens het kleine hof van Waenrode, een hoeve die

x nog bestaat (Binst). Helemaal in het noorden was het hof van Cobbenbosch het hart van de gelijknamige heerlijkheid. De windmolen vormde daar een belangrijk deel van. Veel ouder dan al de vorigen was de heerlijkheid Neerghem. Het hof van Nederghem werd gesticht als sibbe van een Frankische inplanting.

Het zou te mooi zijn indien we al die leenheerlijkheden op de parochiekaart van Eppegem konden inkleuren. Een heerlijkheid bestaat uit stukken grond waarop de heer bepaalde rechten heeft en die stukken hoeven helemaal niet aan elkaar te grenzen en kunnen tevens van heer wisselen. Het is dus een levende materie waarin "bezit" slechts voor een bepaalde periode geldig was.

Nu blijft de vraag, hoe komen we aan de benaming Eppegem? Waaraan hebben de heren Van Eppegem hun naam ontleend? Dit lijkt een probleem daar geen enkele heerlijkheid Eppegem heette.

Hier moeten we bekennen dat Eppeghem reeds bestond voor de parochie ernaar genoemd werd. In de benedenloop van de Zenne was er slechts een enkele parochie die met een Frankische naam bedacht werd terwijl er minstens 15 Frankische inplantingen waren. Waar was die nederzetting Eppegem?

Alle onderzoeken ten spijt, wij hebben geen enkele bron die zich daarover uitspreekt. We kunnen wel met zekerheid stellen dat in de latere parochie twee Frankische nederzettingen lagen: Neerghem en Eppeghem. Vermits we Neerghem kunnen lokaliseren, moet Eppeghem het huidige centrum in handen gehad hebben. We vermoeden dat de Rekelstraat bij dat centrum hoorde, tenminste het bebouwde gedeelte ervan. In 966 werd Ippingahaim opgetekend. Letterlijk betekent dat "het heim van Ipping". Al vlug werden de scherpe i-klanken verdoft tot e-klanken en zo werd Eppeghem geboren.

Wie nog verder wil gaan, vraagt zich af hoe het gebied noemde voor de Frankische invallen. Die informatie zal wel voor altijd onder de sluier van het verleden bedekt blijven.

Het zegel van Jan Van Eppeghem uit 1362.
Hij maakte toen deel uit van het Mechels
magistraat als schepen van de stad Mechelen.

Wie aandachtig kijkt, ziet Eppeghem staan op
de linkerkant van het zegel .

(x Eppeg-hem x Sion)

(ardis? x Dei: geliefde van God?)

Wat men Niet en Nooit vertelde tijdens de geschiedenisles!

Frans De Smedt

De volgende keer dat je, je handen was, en je vindt de temperatuur van het water niet echt aangenaam, denk er dan eens aan hoe het er ooit aan toeging.....

Enkele feiten uit de jaren 1500:

- De meeste mensen huwden in juni, omdat ze hun jaarlijks bad namen in mei, en dus in juni nog redelijk fris roken. Tegen die tijd begon men echter toch al lichtelijk te stinken, en dus droeg de bruid een boeketje bloemen om haar lichaamsgeur te verbergen. Daar komt dus het gebruik van dat ook vandaag nog de bruid een "*bruidsboekel*" draagt.
- Een bad bestond uit een grote kuip die gevuld werd met heet water. De heer des huizes genoot het privilege van het schone water, daarna volgden de zoons en andere mannen die deel uitmaakten van het huisgouden, dan de vrouwen, en tenslotte de kinderen. De baby's waren als laatste aan de beurt. Tegen dan was het water zo vuil dat je er gemakkelijk iemand in kon kwijtraken. Vandaar de uitdrukking "*de baby met het badwater weggooien*".
- Huizen hadden in die tijd strooien daken, zonder houten gebinte. Het was de enige plek waar de dieren zich warm konden houden, en dus leefden de katten en kleinere dieren (muizen, ongedierte) in het dak. Als het regende werd het daar glibberig, en soms gleden de dieren dan uit en vielen van het dak. Vandaar het Engelse gezegde "*It's raining cats and dogs*".
- Niets kon verhinderen dat er dingen in het huis vielen. Dit was een echt probleem in de slaapkamer, waar ongedierte en uitwerpselen je schone beddengoed konden bederven. Daarom werden bedden voorzien van grote palen om een laken over te hangen dat dan toch een beetje bescherming bood. Zo is het gebruik van hemelbedden ontstaan.
- In die tijd kookte men in de keuken in een grote ketel die altijd boven het vuur hing. Elke dag werd het vuur aangestoken, en werden er ingrediënten toegevoegd aan de ketel. Men at meestal groenten en weinig vlees. Men at deze stoofpot 's avonds, en liet het overschot in de ketel. Dit werd dan 's nachts koud en 's anderdaags begon men gewoon opnieuw. Zo zaten er in hun stoofpot vaak dingen die er al heel lang inzaten.
- Wie geld had, kon zich tinnen borden veroorloven. Voedsel met een hoge zuurtegraad zorgde er voor dat een beetje van het lood in het voedsel terecht kwam, wat vaak tot een loodvergiftiging en de dood leidde. Dit gebeurde het meest met tomaten, waardoor tomaten de volgende +/- 400 jaar als giftig werden beschouwd. Brood werd verdeeld volgens je sociale status. Arbeiders kregen de aangebrande bodem van het brood, het gezin at het middendeel op en gasten kregen de bovenste, krokante korst.
- Men gebruikte loden bekertjes om bier of whisky te drinken. Die combinatie zorgde er soms voor dat de drinker een aantal dagen buiten westen was! Als de dronkaard dan bewusteloos gevonden werd langs de straat, werd hij vaak gereed gemaakt om begraven te worden. Hij werd een aantal dagen op de keukentafel gelegd, en de familie at en dronk aan diezelfde tafel, en wachtte af of hij nog wakker zou worden. Vandaar het gebruik van een doodswake.
- Engeland is oud en klein, en de bevolking vond geen plaats meer om de doden te begraven, dus werden er kisten uitgegraven en de beenderen naar een beenderhuis gebracht, zodat ze de graven konden hergebruiken. Bij het

heropenen van deze kisten, ontdekten ze dat er bij 1 op 25 aan de binnenkant gekrabd was, ze beseften dat ze levenden hadden begraven. Van toen af werd er een touwtje rond de pols van een lijk gebonden, dat omhoog leidde en verbonden was met een belletje boven de grond. Iemand moest dan heel de nacht op het kerkhof zitten om te horen of de bel rinkelde. En zo werd er wel eens iemand "gered door de bel".

Wie zei er ook alweer dat geschiedenis saai was....?

In Memoriam

Als je ooit weggaat, en die kans bestaat
Dan zal ik blij zijn om de jaren van ons samen.
Het was kort, maar in de grote eeuwigheid
Is zelfs een levenlang nog een momentopname.

Maria Van Rymenant

Geboren te Deurne op 7 juni 1931

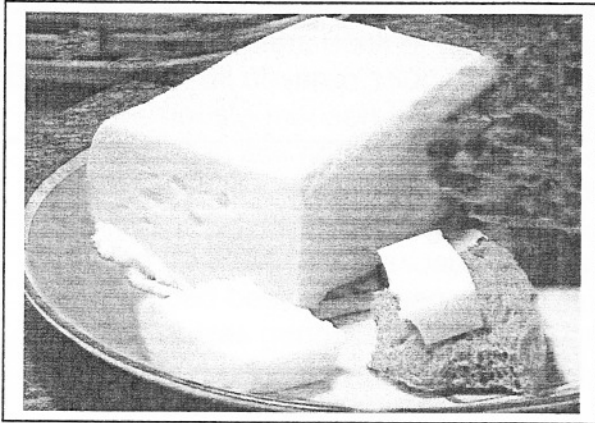
Overleden te Sint-Antonius-Zoersel op 15 april 2011

Echtgenote van Edmond Peeters

Vanwege heemkring "de Semse" bieden we Edmond, kinderen, kleinkinderen en familie onze oprechte deelneming aan, veel moed en sterkte in deze moeilijke tijd.

De Geschiedenis van de Kaas.

Frans De Smedt

De populairste legende over kaas is het verhaal van een Arabische handelaar, die door de woestijn trok ongeveer vierduizend jaar geleden. Hij had een zak gevuld met melk bij zich. Blijkbaar was deze zak gemaakt uit de maag van een jong dier met de oorspronkelijke voering die reine (een stof die in de maag van een jong dier aanwezig is en het mogelijk maakt dat melk verteert) bevatte. Het schudden van de melk en de warmte van de woestijnzon maakte dat de melk ging schiften.

Hierdoor ontstonden klontjes wrongel en wei.

In een ander scenario, plaatsten sommige geschiedkundigen het bestaan van kaas naar een nog vroegere datum en wel naar 7000 VC, toen nomaden ontdekten dat er een zeer veranderde smaak ontstond als men de melk toestond te verharderen.

Archeologen vonden bewijs van het maken van kaas tot 6000 VC in de zogenoemde "vruchtbare halve maan".

Ze hebben het kaasmaken op de tijdlijn geplaatst op een punt voor het uitvinden van het schrift.

De Sumeriërs produceerden het reeds ongeveer 4000 VC.

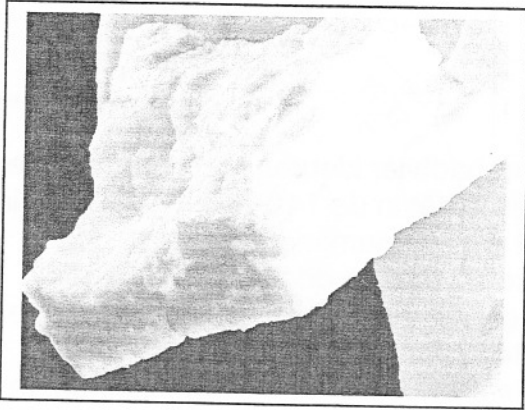
In Egyptische muurschilderingen uit ongeveer 2000 VC wordt zelfs een proces getoond om kaas en boter te maken door melk in zakken (gemaakt van huiden) op te hangen aan palen, waar de melk door er mee te schudden en de warmte omgezet werd in boter en kaas. Oor experimenten bij het toevoegen van zout en kruiden kregen ze ook verschillende en verbeterde smaken.

In het Engelse Wiltshire, zijn aarden potten gevonden uit 1800 VC die gediend hebben bij het maken van kaas, op een manier die nu nog steeds wordt toegepast in India om Surati Panir en Dacca wrongel te maken.

Kaas en boter worden in de Bijbelse tijden genoemd als hoofdbestanddelen van de voeding, als Koning David kaas te eten gaf aan zijn troepen voor de strijd tegen Koning Saul. Een bepaalde plaats in Jeruzalem wordt de "vallei van de kaasmakers" genoemd.

De Chinezen gebruikten een vorm van yoghurt als een vorm van voedsel voor de hoofdmaaltijd.

Homerus, schrijft in zijn boeken over kaas die gemaakt is uit schapen –en geitenmelk, terwijl Aristoteles commentaar levert over het maken van kaas uit paarden en ezelsmelk.

De vandaag bekende Fetakaas lijkt in vorm, methode en smaak zeer veel op "cynthos" een soort kaas waar de Griekse historicus Xenophon over schreef, en die door de Grieken gemaakt werd om aan de Romeinen te verkopen.

De Romeinen werkten verder aan de kunst van het kaasmaken en brachten deze kunst op nog hoger niveau. Ze verbeterden het rijpingsproces en voegden meer smaakstoffen

toe en maakten zelfs een gerookte kaas. Ze hadden: wrongel (platte kaas), Limburgse, gerookte en gezouten kaas en maakten zelfs een gerookte kaas.

De geschriften van Varro en Columella, respectievelijk in 127 VC en 50 VC gaan voornamelijk over het maken van kaas.

Export naar de landen rondom de Middellandse zee floreerde en breide zich rond 300 NC zelfs uit tot bijna gans Europa. Doordat Romeinse soldaten die hun diensttijd er op hadden zitten huwden met de plaatselijke meisjes en dan ook bleven wonen waar ze laatst ingekwartierd waren. Meestal begonnen ze een kleine hoeve en maakten ze ook kaas.

Na de val van het Romeinse rijk was het kaasmaken dan ook reeds verspreid over het gans gebied. Alleen de verschillende methoden en productievormen varieerden naargelang het terrein en de klimatologische voorwaarden. Smakelijk.

Patrick Van Riet
Schrijnwerkerij & Glaswerken

Ramen - Deuren
Veranda's - Binnendeuren
in hout, aluminium en PVC

Voorzetrolluiken
Specialiteit:
Muggenramen en muggendeuren in alle
ralkleuren

ALEMSTRAAT 27 LEEST
Tel. : 015/ 71 02 02 Fax : 015/ 71 02 00

GSM 0476/49.85.86

► ► **Verder durven gaan .**
Het leven is één lange vlucht. Wie z'n dromen wil realiseren, moet telkens verder durven gaan. Gelukkig kunt u op elk moment vertrouwen op ING, een partner die u de weg wijst, advies geeft en aangepaste oplossingen aanreikt. Voel u dus vrij om uw vleugels uit te slaan.

BANK en VERZEKERINGEN

Tervuurse steenweg 740
1982. Elewijt

KOLEN
 MAZOUT
 VERVOER

B.V.B.A.
VAN CALSTER en ZONEN
Driesstraat 144 - 1982 Elewijt
Tel. 015 / 61 12 51
Fax 015 / 61 22 31

GARAGE
Maurice
Epegem
015/611442
verkoop nieuwe wagens
VW - AUDI - SKODA
Mechanische herstellingen
en carrosserie ALLE MERKEN
Brusselsesteenweg 395
1980 Epegem-Zemst

Kaartspel.

Frans De Smedt

Het oudst bekende kaartspel stamt uit Egypte, het had vier kleuren met ieder veertien kaarten. Het stamt uit de 13de eeuw. Vermoedelijk is het in de 14de eeuw naar Spanje en Italië gekomen. Hierbij verdween in Spanje al snel de numerieke kaart 10. De kleuren "zwaarden", "stokken", "munten" en "bekers", met de drie plaatjes 'nu (koning, ridder, jack/knave), worden nog steeds gebruikt in Spanje en Zuid Italië. De oudste referentie dateert van 1379. Omstreeks 1440 werden de tarot kaarten geïntroduceerd met twee en twintig troeven en de aanvulling van de koninginnen. In noord Italië, vermoedelijk Florence wordt daar nog steeds mee gespeeld, maar ook verder in Europa.

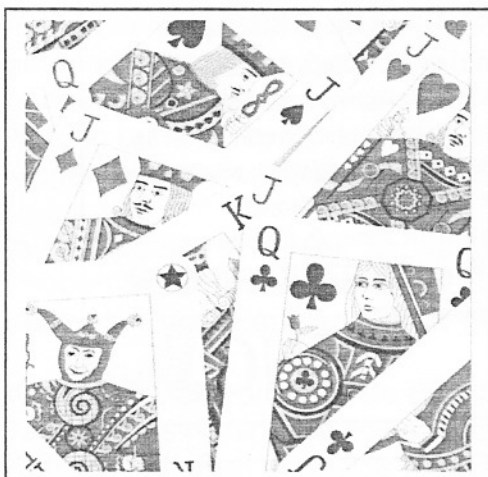
De bekers of harten symboliseren de geestelijke stand.

De zwaarden, schoppen of pieken symboliseren de adel of militaire stand.

De munten, cirkels, ruiten of koeken symboliseren de kooplieden.

De polostokken, staven, eikels of klaveren de boeren.

In midden Europa werd het spel al vrij snel overgenomen, en daar ontstonden lokale varianten van de kleuren. De drie topkaarten zijn könig, Ober en Unter, de kleuren zijn eikels, bladeren, harten en bellen. Nog steeds in gebruik daar. Zwitserland heeft een eigen variant met bloemen en schilden voor harten en bladeren. De één verdween daar al snel uit het pak, en later nam de twee (daus) de rol die de aas eiders speelt. In vrijwel alle varianten zijn tegenwoordig ook de drie –en tot en met de vijf verdwenen. Er is nog slechts een Zwitsers spel dat met een volledig pak van 48 kaarten wordt gespeeld. Tarot kaarten met midden Europese kleuren zijn nooit geproduceerd.

De kleuren (klaveren, ruiten, harten en schoppen) ontstonden omstreeks 1450 in Frankrijk. Hierbij kwam een koningin i.p.v. een ridder (vermoedelijk beïnvloed door de koningin uit het Italiaanse tarot pak dat ook in Frankrijk veel werd gebruikt). Franse stijl tarot pakken ontstonden pas veel later in Oostenrijk-Hongarije (22 troeven, 14 kaarten per kleur), pas in de 18de eeuw kwamen die ook in gebruik in Frankrijk (tot die tijd werd daar nog steeds de Italiaanse stijl gebruikt). Deze pakken worden in Frankrijk en delen van midden Europa (en Denemarken) nog steeds gebruikt voor diverse kaartspelen.